

УДК 338.3.01

СВІТОВИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ КРИЗИ

Беседовська Тетяна Борисівна, викладач ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — В статті розглянуті основні світові концепції управління підприємством. Розглянуто застосування цих концепцій в управлінні виробництвом в умовах кризи. Зроблено висновки щодо необхідності залучення іноземного досвіду в управлінні виробництвом.

Ключові слова — управління виробництвом, криза, бережливе виробництво, Кайдзен.

У період подолання кризи в Україні актуальним є питання розвитку інноваційних процесів у сфері управління виробництвом. Особливо важливим є залучення іноземного досвіду під час налагодження підприємствами господарської діяльності. Основною проблемою при цьому є підтримка науково-технічного й освітнього потенціалу на належному рівні та постійне фінансування проектів розвитку інноваційної діяльності. З огляду на це важливим є дослідження світового досвіду управління виробництвом.

На внутрішньому ринку відбувається виштовхування вітчизняної продукції імпортною внаслідок її кращої якості та вищої конкурентоспроможності, досягнутої завдяки використанню більш передових, ніж в Україні, технологій [2].

В сучасних умовах розвитку економіки України, для промислового підприємства є актуальним впровадження закордонних концепцій та методик задля підвищення рівня конкурентоспроможності, виходу на нові міжнародні ринки та вдосконалення управління виробництвом. Тому, в таблиці 1 узагальнено світові концепції управління підприємством та їх застосування в управлінні виробництвом.

Таблиця 1

Світові концепції управління підприємством та їх застосування в управлінні виробництвом

Назва, автори	Зміст концепції	Застосування в управлінні виробництвом
1	2	3
Бережливе виробництво; Т. Оно, Д. Вумек та Д. Джонс [1]	система організації і управління розробкою продукції, виробництвом, взаємовідносинами і з постачальниками і споживачами, коли продукція виготовляється в точній відповідності до запитів споживачів і з меншими втратами у порівнянні з масовим виробництвом великими партіями .	Впливає на систему управління виробництвом в цілому, за рахунок усунення втрат часу, матеріальних втрат, та створення продукції відповідно до попиту споживачів.
Загальний догляд за обладнанням (TPM); Фірма "Ніппон Денсо" [4]	система, що поєднує ефективне використання виробничих потужностей і витрат на підтримку їх в робочому стані за рахунок зменшення поломок і простоїв, а також збільшення продуктивності та вдосконалення обладнання.	За рахунок зменшення виходу обладнання з ладу, та скорочення часу ремонту, впливає на планування потужностей виробництва та контроль їх оптимального використання.
Канбан - точно в строк; Ф. Тейлор [4]	Це система, в якій продукти виробництва поставляються невеликими партіями прямо до пунктів процесу виробництва, не потрапляючи на склад.	Синхронізації передачі продукту з одного виробничого стадії на іншу за допомогою карток канбан.

Продовження табл. 1

1	2	3
Кайдзен безперервне вдосконалення; М. Імаї [3]	японська філософія, яка фокусується на безперервному вдосконаленні процесів виробництва, розробки, допоміжних бізнес-процесів і управління, а також усіх аспектів життя підприємства.	Впливає на систему управління виробництвом в цілому, за рахунок постійного вдосконалення всіх бізнес-процесів виробництва, поліпшення якості продукції.
Безупинне удосконалення бізнес-процесів ВРІ [2]	покращення організації бізнесу компанії через аналіз робіт з метою: зменшення витрат чи вилучення робіт, що не приносять доданої вартості, а також збереження на тому ж рівні або покращення якості, рівню продуктивності, своєчасності або інших стратегічних цілей чи цілей бізнесу, закріплених оціночними індикаторами.	Постійний аналіз існуючого бізнес-процесу управління виробництвом, виявлення вузьких місць та оптимізація бізнес-процесу для зменшення часу прийняття рішень і їх імплементації.

Отже, ще з середини 20-го сторіччя зарубіжні підприємства прагнули досягти найліпших результатів за рахунок постійного вдосконалення управління виробництвом. В 50-х роках 20-го сторіччя японський бізнесмен Таїті Оно, «бережливого виробництва». Ця концепція була заснована на прагненні оптимізувати післявоєнне виробництво, за рахунок усунення втрат часу, робочої сили, матеріальних та фінансових втрат тощо.

Аналізуючи сучасні літературні джерела [1, 2, 3, 4] можна відзначити, що багато авторів вкладають різний зміст у поняття «бережливе виробництво». Для одних це сукупність методів удосконалення виробництва і праці, для інших - система оптимізації потоку створення цінності, для

третіх - система менеджменту і управління якістю.

Також відомими світовими концепціями є «Загальний догляд за обладнанням (ТРМ)» та «Кайдзен», «Канбан». Застосування цих концепцій на сучасних промислових підприємствах України, дозволить вдосконалити систему управління виробництвом підприємств. Дані концепція базується на використанні комплексу методів і підходів до удосконалення виробництвом.

Концепція «Безупинного удосконалення бізнес-процесів» (ВРІ), змістом якої є плавна зміна бізнес-процесів також є актуальною на сучасних українських підприємствах.

Тому, подолання кризових явищ та вибір правильних орієнтирів економічного розвитку промислового підприємства свідчить, що для підвищення ефективності управління виробництвом доцільно постійно вивчати зарубіжний досвід. Лише таким чином можна швидко й ефективно вдосконалити процес управління виробництвом, та водночас забезпечити покращення ситуації промислових підприємств для виходу на світові ринки, що надзвичайно важливо для нашої держави, з її промисловим потенціалом.

Список використаної літератури

1. Вумек Дж. П. Бережливое производство: Как избавиться от потерь и добиться процветания вашей компании / Дж. П. Вумек, Д. Т. Джонс / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 473 с.
2. Лепейко Т. І. Реінжиніринг бізнес-процесів: Навчально-практичний посібник у схемах і таблицях / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 80 с.
3. Масааки И. Кайдзен. Путь к снижению затрат и повышению качества = Gemba Kaizen: A Commonsense, Low-Cost Approach to Management. — М.: «Альпина Паблишер», 2010. — С. 344.
4. Сигео Синго. Изучение производственной системы Тойоты с точки зрения организации производства. - М: ИКСИ, 2006.

Автор

Беседовська Тетяна Борисівна, викладач, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (tatyana.besedovska@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 10 лютого 2016 року.

Опубліковано в авторській редакції.